

протојереј-ставрофор Радован Биговић

Питање Идентитета

Одлучио сам се да кажем нешто о овом проблему из хришћанске перспективе. Претпостављам да се то и очекује од једног свештеника. Идентитет Црне Горе или, боље речено два идентитета Црне Горе. У новијој историји постоји један, условно речено, њен верујући, хришћански идентитет у њеним различитим формама, и један други идентитет који можемо условно назвати неверујући, који траје већ више од педесет година. Овде се сви идентитети људског живота и постојања могу свести на ова два типа: историју Црне Горе, њену прошлост, њену културу, духовност. Тешко је разумети, готово је немогуће, без хришћанског идентитета. Ако би се он некако истргао онда је питање наравно шта би уопште од ње остало и шта би тај идентитет уопште био. А колико знамо о хришћанству и хришћанском идентитету, није згорега да се увек подсетимо шта заправо чини суштину тог идентитета и по чему се он разликује од модерних поимања људског идентитета и људског постојања уопште. Хришћани, као што знате, свој идентитет не граде на себи, не граде га на свом знању, не граде га на својим врлинама, на свом моралу, не граде га на свом изгледу, не граде га на свом богатству, на својој партији, не граде га на својој идеологији, већ управо граде свој идентитет на некоме ко је у односу на њих друго, на другоме, у овом случају на Христу. Већ две хиљаде година Богочовек Христос је тај који свим хришћанима даје идентитет, и самим тим хришћани, верујући људи свој идентитет граде у односу према другоме, према Богу у вертикали, и према другом човеку у хоризонтали. Хришћани зато никада не могу и не треба да апсолутизују себе и своје, јер ако човек гради идентитет на себи онда је, наравно, тај идентитет променљив. Он зависи од случаја до случаја, од човека до човека, од ситуације до ситуације, и онда није чудо да имамо људе који, поготову је у наше време врло популарно да се мењају идентитети из ових или оних разлога: естетских, политичких, привредних, криминалних. Све то дакле изискује неку промену идентитета. Људи који граде идентитет на себи све што постоји у стању су да подвргну том саможивом егу. Све што постоји треба да служи њима, а они никома. Људи који граде идентитет само на себи су осииони, сурови, груби, људи, саможиве моиаде, самољубиви, нарцисоидни и, на жалост, у савременој историји тај тип идентитета веома често сусрећемо и препознајемо. Хришћански идентитет дакле подразумева да га градимо на другоме, да други даје идентитет. То значи да немамо баш претерано поверење у себе, већ управо у другога, а то поверење, и хришћанска вера јесте у суштини поверење. Дакле, да имамо бескрајно поверење у Бога и у другог човека. Зашто у другог човека? Зато што је човек икона Божија и немогуће је замислитч љубав према Богу и поверење у Бога без поверења и љубави према човеку. Људска личност је највећа вредност на овоме свету, и све друго што постоји треба да служи пуноћи, остварењу, реализацији људске личности. Личност не може да се жртвује ни за какве друге безличне идеале, или не би требало, али током историје много пута се жртвовало. Постоји једино једно смислено жртвовање које даје истинске плодове, то је дати свој живот из љубави према Богу и из љубави

према ближњему, дакле из љубави према другом човеку. Поред вере која чини наш идентитет у овом значењу поверења, немогуће је имати поверење у другога ако га не волимо. А опет из животног искуства знамо да не можемо волети некога ако у њега немамо поверења. Отуда су вера, хришћанска љубав као дес тог идентитета неодвојиви. Готово да су синонимни појмови. И нешто што савремени човек одбацује, а то је жртва, жртвовање за другога, давање себе другоме, дељење са другим свега што имамо, укључујући и свога срца. Ми бисмо некако хтели веру али без хришћанских дела, без хришћанског садржаја, као неки својеврсни морализам. Но, иако жртва изазива неко подозрење код модерног човека, ако истински волимо и имамо поверења у другога, онда некако сасвим природно изгледа да томе или тим дајемо све оно што имамо. Ако некога волимо, осећамо потребу и да му дамо нешто, и то нам никада није тешко. Ако то радимо из дужности или што морамо, онда је то итекако тешко и изазива одбојност и револт у свему томе. Ја морам да кажем да и у овом новом времену, у 21 -ом веку, Црна Гора нема суштински избор нити ишта лепше и узвишеније већ управо да сачува овај идентитет или, можемо га превести на обичан језик, частан, честит живот, свету реч, те најдубље хришћанске идеале који су се опредметили, оваплотили у свеукупној духовној и културној историји Црне Горе. Управо као што градимо идентитет, не на себи него на Христу, онда тај идентитет има и свој континуитет. Наравно, свако поколење у категоријама свог начина мишљења изражава најдубље истине Јеванђеља, хришћанства и вере те отуда постоје разлике и различитост, али у суштини постоји нешто што спаја сва та поколења, а то је управо личност Богочовека Христа. И управо захваљујући вери и таквом идентитету наравно сви свети људи, и наши свети преци у суштини су наши савременици. То је будућност. И једино их можда и можемо схватити управо у том искуству вере. Сви смо ми забринути због онога што нам се догађа, али понекад размишљам шта би нам управо Господ рекао, а ми смо његови сведоци у овоме свету. Верујем да би то биле речи које је он често говорио својим ученицима кад су били уплашени: "Не бојте се!". И поред свих искушења мислим да не треба да се бојимо, да се плашимо. Неће нико тако лако моћи да уништи идентитет Црне Горе који је вековима постојао. Из једног простог разлога: он се темељи управо Богу, на Христу као мерилу и путоказу сваког људског живота. Када би био утемељен на нама, њега одавно не би било више. И будите уверени, све оно што је наслоњено, укоренењено на вечном, непролазном, истинитом, лепом, божанском, узвишеном, никакве силе овога света не могу га уништити. Добро ће ипак на крају тријумфовати!